

Objelodanjivanja NLB Montenegrobanke za 2011. godinu

U skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju
podataka od strane banaka

Evropska regulativa na području adekvatnosti kapitala koje se temelji na načelima Bazela II, između ostalog, predviđa transparentnost bankarskog poslovanja. Evropske banke dužne su objaviti određene informacije koje treba da omoguće dovoljan nivo informisanosti potencijalnim investitorima o rizicima kojima je banka izložena u svakodnevnom poslovanju.

U Crnoj Gori područje obaveznih objelodanjivanja uređuje Odluka o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka (u daljem tekstu Odluka). U skladu sa tom odlukom, NLB Montenegrobanka objavljuje objelodanjivanja za 2011. godinu.

NLB Montenegrobanka svoja objavljivanja ne radi na konsolidovanoj osnovi na osnovu člana 134 Zakona o Bankama. Podatke i informacije koji su predmet javnog objelodanjivanja u skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka, banka je dužna da objavljuje na svojoj internet stranici.

Objelodanjivanja NLB Montenegrobanke za 2011. godinu su potvrđena od strane interne revizije. Reviziju procesa koji treba da obezbijede podobnost, valjanost i tačnost podataka i informacija koje se javno objelodanjuju vrši interna revizija u banci redovno, a najmanje jedanput godišnje.

U sljedećoj tabeli je prikazan popis potrebnih objelodanjivanja po članovima Odluke.

Za NLB Montenegrobanku nisu relevantna objelodanjivanja koja se odnose na vrste poslova koje NLB Montenegrobanka trenutno ne obavlja – sekjuritizaciju, kao ni objelodanjivanja vezana za konsolidaciju.

Član	Odluka o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka	
6	Strategije i politike upravljanja rizicima	
	1) Strategija i politika upravljanja svim vrstama rizika	Objelodanjivanje 1
	2) Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima, ili druge odgovarajuće aranžmane	Objelodanjivanje 2
	3) Obim i priroda sistema izvještavanja o rizicima i sistema za mjerenje rizika	Objelodanjivanje 3
	4) Politika za zaštitu od rizika i ublažavanje rizika i strategije i procesa za kontinuirano praćenje efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika	Objelodanjivanje 4
7	Konsolidacija	
	1) Naziv banke sa sjedištem u Crnoj Gori koja je obveznik javnog objelodanjivanja	Objelodanjivanje 5
	2) Prikaz razlika u obimu i načinu konsolidacije za računovodstvene svrhe i potrebe supervizije na konsolidovanoj osnovi, sa osnovnim podacima o subjektima: - koji su predmet potpune konsolidacije - koji su predmet proporcionalne konsolidacije - gdje ulaganja banke u kapital tih subjekata predstavlja odbitnu stavku pri izračunu sopstvenih sredstava banke - koji nisu predmet konsolidacije niti ulaganja banke u kapital tih subjekata predstavlja odbitnu stavku pri izračunavanju sopstvenih sredstava banke	Nije relevantno
	3) Bilo koje trenutne, ili predvidive zakonske, ili druge prepreke u odnosu na brz transfer sopstvenih sredstava, ili izmirenja obaveza između nadređenog društva i njegovih podređenih društava	Nije relevantno
	4) Agregatni iznos za koji su trenutna sopstvena sredstva manja od zahtjevanog minimuma kod svih subsidijarnih lica koja nisu uključena u konsolidaciju, kao i nazivi tih subsidijarnih lica	Nije relevantno
8	Sopstvena sredstva	
	1) Sažete informacije koje sadrže glavne karakteristike svih stavki koje se uključuju u izračunavanje sopstvenih sredstava i njegovih elemenata	Objelodanjivanje 6

	2) Iznos osnovnog kapitala, uz posebno javno objelodanjivanje svih stavki koje se uključuju u osnovni kapital i odbitnih stavki	Objelodanjivanje 7
	3) Ukupni iznos dopunskog kapitala	Objelodanjivanje 7
	4) Odbitne stavke od osnovnog i dopunskog kapitala	Objelodanjivanje 7
	5) Ukupna sopstvena sredstva, umanjena za odbitne stavke	Objelodanjivanje 7
9	Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala	
	1) Sažet opis metodologija koje banka koristi za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke	Objelodanjivanje 8
	2) Potrebni kapital za podržavanje tekućih i budućih aktivnosti	Objelodanjivanje 8
	3) Potrebni kapital za kreditni rizik za sve kategorije izloženosti	Objelodanjivanje 8
	4) Potrebni kapital za tržišne rizike	Objelodanjivanje 8
	5) Potrebni kapital za operativni rizik	Objelodanjivanje 8
10	Kreditni rizik	
	1) Definicija dospjelih nenaplaćenih potraživanja i nekvalitetne aktive (aktiva klasifikovana u kategoriju "C" ili niže)	Objelodanjivanje 9
	2) Opis metoda usvojenih za utvrđivanje rezervi za potencijalne kreditne gubitke/ispravki vrijednosti	Objelodanjivanje 10
	3) Ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti	Objelodanjivanje 11
	4) Podjela izloženosti po geografskim područjima, razvrstanih na značajna područja prema značajnim kategorijama izloženosti banke (regioni, opštine i sl.), a po potrebi i detaljnije razrađenih	Objelodanjivanje 12
	5) Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti ili tipovima drugih ugovornih strana, razvrstana na kategorije izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih	Objelodanjivanje 13
	6) Podjela svih izloženosti prema preostalom dospelju, razvrstanih prema kategorijama izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih	Objelodanjivanje 14
	7) Za sve djelatnosti koje je banka odredila kao materijalno značajne, ili za sve tipove druge ugovorne strane koje banka odredi kao materijalno značajne, iznosi: - nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja - rezervi/ispravki vrijednosti - troškova rezervi za potencijalne kreditne gubitke/ispravki vrijednosti tokom izvještavanog perioda	Objelodanjivanje 15
	8) Iznosi nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazane, podijeljene na značajna geografska područja, uključujući, ako je to moguće, rezervacije/ispravke vrijednosti za svako geografsko područje	Objelodanjivanje 16
	9) Promjene u rezervama/isprvkama vrijednosti i rezervama/isprvkama vrijednosti za nekvalitetnu aktivu, posebno iskazanih, što obuhvata: - opis rezervi/ispravki vrijednosti - početna stanja - povećanje rezervi/ispravki vrijednosti tokom izvještajnog perioda - završna stanja rezervi/ispravki vrijednosti	Objelodanjivanje 17
11	Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	
	1) Nazivi priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija čije rejtinge banka koristi pri ponderisanju izloženosti, kao i razloge za bilo koje promjene u izboru tih institucija, odnosno agencija	Objelodanjivanje 18
	2) Kategorije izloženosti za koje se koriste rejtinzi odnosno	Objelodanjivanje 18

	ocjene priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija	
	3) Opis postupka korišćenog za transfer kreditnog rejtinga izdavaoca/emitenta i kreditnog rejtinga izdanja/emisije na stavke u bankarskoj knjizi	Nije relevantno
	4) Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika koji su raspoređeni u svaki od stepena kreditnog kvaliteta, kao i one izloženosti koje predstavljaju odbitne stavke od sopstvenih sredstava	Objelodanjivanje 19
12	Rizik druge ugovorne strane	
	1) Opis metodologije korišćene za interno raspoređivanje kapitala i dodjeljivanje kreditnih limita izloženostima riziku druge ugovorne strane	Objelodanjivanje 20
	2) Opis politike za obezbjeđivanje kolaterala i formiranje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke	Objelodanjivanje 21
	3) Opis politike u vezi sa izloženostima prema korelacijskom riziku	Objelodanjivanje 22
	4) Procjena uticaja dodatnog kolaterala koji bi banka morala obezbijediti u slučaju pogoršanja njenog kreditnog rejtinga	Objelodanjivanje 23
	5) Bruto pozitivna fer vrijednost predmeta ugovora, pozitivni efekti netiranja, netirane tekuće izloženosti, vrijednost kolaterala koji drži banka i neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz transakcija sa finansijskim derivatima	Nije relevantno
	6) Iznos izloženosti riziku druge ugovorne strane, izračunat u skladu sa metodima za izračunavanje izloženosti riziku druge ugovorne strane iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka, nezavisno od toga koja je metoda primjenjena	Objelodanjivanje 24
	7) Nominalna vrijednost kreditnih derivata koji se koriste kao instrument kreditne zaštite i podjela tekuće izloženosti riziku druge ugovorene strane prema kategorijama izloženosti riziku druge ugovorene strane	Nije relevantno
	8) Nominalna vrijednost kreditnih derivata, podijeljenih prema korišćenju (za sopstveni kreditni portfolio ili za aktivnosti posredovanja), uključujući i razradu u okviru pojedine vrste kreditnih derivata, zavisno od toga da li je banka primalac ili pružalac kreditne zaštite	Nije relevantno
13	Operativni rizik	
	1) Informacije o izboru metoda koji koristi za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik	Objelodanjivanje 25
14	Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	
	1) Podjela izloženosti s obzirom na cilj ulaganja, uključujući cilj ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge, kao i pregled korišćenih računovodstvenih postupaka i metoda vrednovanja, uključujući i ključne pretpostavke i postupke koji utiču na vrednovanje, kao i značajne promjene u tim postupcima	Objelodanjivanje 26
	2) Bilansni iznos ulaganja, fer vrijednost ulaganja, a za hartije od vrijednosti kojima se trguje na berzi, upoređenje sa tržišnom cijenom kada se ona značajno razlikuje od fer vrijednosti	Objelodanjivanje 26
	3) Vrste oblik i iznos izloženosti po osnovu trajnih ulaganja u kapital drugih pravnih lica kojima se trguje na berzi, izloženosti po osnovu vlasničkih hartija od vrijednosti koje se ne kotiraju na berzi u dovoljno diverzifikovanim portfolijima i ostale izloženosti	Objelodanjivanje 26
	4) Kumulativni realizovani dobiti ili gubici koji su nastali prodajom akcija ili udjela ili na drugi način, tokom izvještajnog perioda	Objelodanjivanje 26

	5) Ukupni nerealizovani dobiti ili gubici i iznosi gubitaka uključeni u izračunavanje osnovnog ili dopunskog kapitala	Objelodanjivanje 26
15	Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	
	1) Priroda rizika kamatne stope i ključne pretpostavke korišćene za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope (uključujući pretpostavke o ranoj naplati kredita i kretanju depozita po viđenju)	Objelodanjivanje 27
	2) Promjene ekonomske vrijednosti, dobiti ili drugog relevantnog mjerila koje koriste zaposleni u banci zaduženi za mjerenje, praćenje i upravljanje rizikom kamatne stope, a koje su nastale zbog promjene kamatnih stopa u skladu sa korišćenim metodama za izračunavanje kamatnog rizika, raščlanjeno po valutama	Objelodanjivanje 28
16	Sekjuritizacija	
	1) Opis ciljeva banke u vezi sa sekjuritizacijom	Nije relevantno
	2) Uloga koju banka ima u procesu sekjuritizacije	Nije relevantno
	3) Obim učešća banke u svakoj od uloga koje je imala u procesu sekjuritizacije	Nije relevantno
	4) Metodi za izračunavanje iznosa izloženosti ponderisanih kreditnim rizikom koje banka upotrebljava za proces sekjuritizacije	Nije relevantno
	5) Rezime računovodstvenih politika koje banka koristi za poslove sekjuritizacije, uključujući: - tretman transakcije (prodaja ili finansiranje), - priznavanje dobiti od prodaje, - ključne pretpostavke za vrednovanje zadržanih udjela u novčanim tokovima, - tretman sintetičkih sekjuritizacija, ukoliko nije obuhvaćen drugim računovodstvenim politikama	Nije relevantno
	6) Nazivi priznatih eksternih institucija kojima se banka koristila za sekjuritizaciju i vrste izloženosti za koje su korišćene procjene priznatih eksternih institucija	Nije relevantno
	7) Ukupan preostali iznos izloženosti koje je banka sekjuritizovala i koji podliježe okviru sekjuritizacije (podijeljen na tradicionalnu i sintetičku sekjuritizaciju) prema vrstama izloženosti	Nije relevantno
	8) Za izloženosti koje je banka sekjuritizovala i koje podliježu okviru sekjuritizacije: iznosi izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti i dospjelih nenaplaćenih sekjuritizovanih izloženosti, kao i iznosi gubitaka koje je banka priznala tokom izvještajnog perioda, razvrstanih po kategorijama izloženosti	Nije relevantno
	9) Ukupan iznos sekjuritizacijskih pozicija (zadržanih i kupljenih), raščlanjenih na vrste izloženosti	Nije relevantno
	10) Ukupan iznos sekjuritizacijskih pozicija (zadržanih i kupljenih), raščlanjenih na odgovarajući broj razreda u skladu sa primijenjenim ponderom rizika sa posebnim iskazivanjem pozicija koje imaju ponder rizika 1000%, ili predstavljaju odbitnu stavku od sopstvenih sredstava	Nije relevantno
	11) Ukupan preostali iznos sekjuritizovanih revolving izloženosti, podijeljenih na dio incijatora i dio ulagača	Nije relevantno
	12) Rezime poslova sekjuritizacije tokom izvještajnog perioda, uključujući iznos sekjuritizovanih izloženosti (prema vrstama izloženosti), kao i priznatu dobit ili gubitak od prodaje prema vrstama izloženosti	Nije relevantno
17	Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	
	1) Politika i procesi za korišćenje bilansnog i vanbilansnog	Nije relevantno

	netiranja i obim korišćenja ovog tipa zaštite	
	2) Politike i procesi za priznavanje i upravljanje kolateralom	Objelodanjivanje 29
	3) Opis osnovnih vrsta kolaterala kojim se banka koristi	Objelodanjivanje 30
	4) Glavne vrste garanta/jemaca i drugih pružalaca kreditne zaštite za kreditne derivate i njihovu kreditna sposobnost	Nije relevantno
	5) Informacije o koncentracijama tržišnog i kreditnog rizika u okviru primijenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Objelodanjivanje 31

Objelodanjivanje 1: Strategija i politika upravljanja svim vrstama rizika

(Član 6.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka je članica NLB grupe. Po svojoj prirodi je univerzalna banka, a ključno tržište na kome ostvaruje svoje prihode je Crna Gora.

U cilju ostvarivanja strateških ciljeva banke, posebna pažnja je posvećena praćenju i upravljanju svim vrstama rizika sa kojima se banka suočava – kreditnom, nekreditnim (valutni, kamatni, likvidonosni, tržišni) i operativnom riziku. Krovna strategija upravljanja rizicima data je dokumentu *Strategija upravljanja rizicima* koja ujedno i predstavlja osnovni interni dokument kojim se definišu ishodišta za osnivanje, organizaciju i aktivnosti upravljanja rizicima u banci.

Cilj strategije upravljanja rizicima predstavlja stvaranje neophodnih uslova za ostvarivanje maksimalnih dobitaka uz prihvatljiv stepen rizika, odnosno minimiziranje rizika u ostvarivanju planiranog finansijskog rezultata. Pored ovoga, ciljevi upravljanja rizicima su maksimiziranje ekonomske vrijednosti kapitala i stvaranje neophodnih preduslova za stabilno poslovanje banke.

Uz krovnu strategiju, sveobuhvatan set internih politika, pravila i procedura, koje usvaja Odbor direktora banke, a za čije sprovođenje je zadužena Uprava i stručne službe banke, detaljnije definišu:

- Praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitka po osnovu kreditnog rizika,
- Način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti,
- Minimizaciju uticaja na rezultat banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika,
- Efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprječavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika

Sva interna akta NLB Montenegrobanke sa područja upravljanja rizicima usklađena su sa standardima upravljanja rizicima na nivou NLB Grupe i smjernicama koje usvaja Uprava NLB d.d.

U skladu sa zakonskom regulativom banka prati i izloženost strateškom, riziku ugleda, kapitalnom, te riziku profitabilnosti.

Procesi upravljanja pojedinom vrstom rizika navedeni su u računovodstvenom dijelu godišnjeg izvještaja.

Objelodanjivanje 2: Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

(Član 6.2 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Za upravljanje rizicima, kojima je izložena NLB Montenegrobanka u svom poslovanju, u prvom redu odgovorno je rukovodstvo banke, koje obavlja svoju funkciju u skladu sa projektovanim poslovnim ciljevima i strategijom o preuzimanju i upravljanju rizicima NLB Montenegrobanke.

Poslovno – finansijski plan poslovanja, kao i strategiju upravljanja rizicima i sve interne akte vezane za ovo područje usvaja Odbor direktora NLB Montenegrobanke.

Praćenje izloženosti rizicima u NLB Montenegrobanci centralizovano je u okviru Sektora upravljanja rizicima koji je samostalna organizaciona jedinica. Ovakvo centralizovano praćenje obezbjeđuje implementaciju standardizovanih i sistemsko uređenih pristupa obvladavanja rizika i razdvajanje praćenja od upravljanja rizicima, odnosno poslovne funkcije, što je neophodno zbog objektivnosti koja je potrebna kod donošenja poslovnih odluka.

Sektor upravljanja rizicima je odgovoran neposredno Upravi banke, odnosno njenim odborima (Kreditnom odboru, Odboru za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom i Odboru za operativne rizike) te Odboru direktora.

Objelodanjivanje 3: Obim i priroda sistema izvještavanja o rizicima i sistema za mjerenje rizika (Član 6.3 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Sektor upravljanja rizicima odgovoran je i za sistem izvještavanja sa područja upravljanja rizicima i kapitalom, kako spoljnim korisnicima (Centralna banka Crne Gore, spoljni revizor, kreditori), tako i internim korisnicima (Kreditni odbor, Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke, Odbor za upravljanje operativnim rizicima), te Odboru direktora.

Organizacija i razgraničenja odgovornosti područja upravljanja rizicima osmišljena su na način da sprečavaju nastanak sukoba interesa i obezbjeđuju transparentan i dokumentovan proces praćenja odluka pri adekvatnom protoku informacija po vertikali. Izvještavanje na području upravljanja rizicima u NLB Montenegrobanki obavlja se u skladu sa internim usmjerenjima, koji pored internih akata uvažavaju minimalne standarde i smjernice NLB Grupe, kao i važeću regulativu Centralne banke Crne Gore.

Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedine vrste rizika, te uspostavljene odgovarajuće baze podataka.

Sistemi mjerenja rizika sastavni su dio politika i ostalih internih akata sa područja upravljanja rizicima, koji su usklađeni sa regulativom centralne banke (za kreditni i tržišne rizike upotrebljava se standardizovani pristup, dok se za operativni rizik koristi jednostavni pristup).

Za mjerenje izloženosti kreditnom, rizikom likvidnosti, kamatnom, valutnom, cjenovnom i operativnom riziku, pored regulatornih, interno se u NLB Montenegrobanki primjenjuju interne metodologije, koje su usklađene sa bazelskim standardima i dobrom bankarskom praksom.

Objelodanjivanje 4: Politike za zaštitu od rizika i ublažavanje rizika i strategije i procesi za kontinuirano praćenje efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika

(Član 6.4 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima uređeno je i odgovarajućim internim aktima na nivou NLB Grupe i NLB Montenegrobanke.

Interni akti na nivou NLB Grupe:

- Program razvoja i minimalni standardi na području upravljanja rizicima u NLB Grupi
- Politika upravljanja i nadzora NLB Grupe
- Upravljanje rizicima u NLB d.d. i NLB Grupi
- Standardi upravljanja rizicima u NLB Grupi
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti u NLB Grupi
- Politika upravljanja kapitalom NLB Skupine
- Politika obezbjeđenja izloženosti u NLB d.d. i NLB Grupi
- Politika upravljanja kapitalnim rizikom
- Politika upravljanja rizikom profitabilnosti
- Politika upravljanja strateškim rizikom
- Strategija poslovanja sa finansijskim instrumentima u NLB Grupi
- Politika upravljanja bilansom banke NLB d.d. i NLB Grupe
- Minimalni standardi poslovanja na finansijskim tržištima

Interni akti na nivou NLB Montenegrobanke:

- Strategija upravljanja rizicima
- Strategija upravljanja tržišnim rizicima
- Strategija investiranja u dužničke hartije od vrijednosti bankarske knjige u NLB Montenegrobanci
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- Politika upravljanja kreditnim rizikom u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja valutnim rizicima u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja operativnim rizicima u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja rizikom zemlje u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja problematičnim plasmanima u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja dužničkim hartijama od vrijednosti bankarske knjige u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja kapitalom NLB Montenegrobanke
- Plan upravljanja likvidnošću u nepredviđenim situacijama
- Okvir upravljanja operativnim rizicima u NLB Montenegrobanci
- Pravilnik razvrstavanja poslovanja banke na bankarsku i trgovačku knjigu
- Pravilnik o klasifikaciji aktive i izdvajanju rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke NLB Montenegrobanke
- Procedure za praćenje, održavanje kapitala i procjenu potreba za novim kapitalom

Objelodanjivanje 5: Naziv banke sa sjedištem u Crnoj Gori koja je obveznik javnog objelodanjivanja

(Član 7.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Za javno objelodanjivanje odgovorna je NLB Montenegrobanka AD Podgorica. NLB Montenegrobanka, sa vlasničkim udjelom od 51% u osnovnom kapitalu društva - Akcionarsko društvo za upravljanje penzionim fondom NLB Penzija, u iznosu od Eur 128 hiljada, ima kontrolu nad poslovanjem društva i status nadređene banke. Zakon o bankama i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja obavezuju nadređenu banku na izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja za bankarsku grupu. Međutim, shodno članu 134. Zakona o bankama, NLB Montenegrobanka, kao nadređena banka, nije u obavezi da vrsi konsolidaciju zavisnog društva, obzirom da je njegova bilansna suma niža od 1% bilansne sume Banke.

Komisija za hartije od vrijednosti je, Rjesenjem br.03/16-2/6-09 od 22.04.2010.g., oduzela dozvolu za rad Akcionarskom društvu za upravljanje penzionim fondom NLB Penzija.

U strukturi sopstvenih sredstava ulaganje u zavisno društvo je odbitna stavka od sopstvenih sredstava.

Osnovni podaci o zavisnom društvu koje Banka nije konsolidovala

Zavisno društvo: Akcionarsko društvo za upravljanje penzionim fondom NLB Penzija

Izvršni direktor: Boris Kočan

Djelatnost: Investicioni fond

Osnovni kapital: 250.000 Eur-a

Status: Zavisno društvo NLB Montenegrobanke AD Podgorica

Ostali akcionari: Prva pokojinska družba DD Ljubljana (49% učešća)

Objelodanjivanje 6: Sažete informacije koje sadrže glavne karakteristike svih stavki koje se uključuju u izračunavanje sopstvenih sredstava i njegovih elemenata

(Član 8.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Sopstvena sredstva banke čine osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala i dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala. Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke u 2011 bili su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina
- iznos dobiti u tekućoj godini, uz saglasnost Skupštine akcionara

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive
- subordinisani dug
- hibridni instrumenti
- revalorizacija rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- kapitalni gubitak ostvaren na osnovu sticanja i prodaje sopstvenih akcija;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole.

Objelodanjivanje 7: Sopstvena sredstva – osnovni, dopunski kapital i odbitne stavke
(Član 8.2, 8.3, 8.4 i 8.5 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Iznos
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	12.925
Naplaćene emisije premije	7.146
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	5.659
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	12.934
Dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital	
Kapitalna dobit ostvarena kupovinom i prodajom sopstvenih akcija	
Ukupno	38.664
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
Gubitak iz prethodnih godina	
Gubitak iz tekuće godine	
Kapitalni gubitak ostvaren na osnovu sticanja i prodaje sopstvenih akcija	
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	1.094
Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	
Manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole	
Ukupno	1.094
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	37.570
Dopunski elementi sopstvenih sredstava	
Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	
Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	
Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	10.000
Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	
Revalorizacione rezerve	6
Ukupno	10.006
Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	10.006
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	10.006
Sopstvena sredstva (osnovni kapital + dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva)	47.576

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	128
Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	
Direktna ili indirektna ulaganja kao i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% kapitala te institucije, ukoliko prelaze 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena izvršenih u skladu sa članom 10 Odluke	
Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa čl.10 Odluke	
Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 10 Odluke	
Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja nijesu povezana sa bankom	
Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	
Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava (pozicije 31+32+33+34+35+36+37)	128
Sopstvena sredstva banke (sopstvena sredstva - ukupno odbitne stavke od bruto sopstvenih sredstava)	47.448
Ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koja prelaze 25% sopstvenih sredstava banke (Odluka o minimalnim standardima za ul. ban. u nepok. i osn. red.)	
Sopstvena sredstva banke	47.448

Objelodanjivanje 8: Sažet opis metodologija koje banka koristi za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke i potrebni kapital za pokriće pojedinih vrsta rizika

(Član 9.1., 9.2., 9.3., 9.4. i 9.5. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Cilj utvrđivanja interno potrebnog kapitala NLB Montenegrobanke jeste obezbjeđivanje pretpostavki za sigurno i stabilno poslovanje na dugi rok, u odnosu na rizičnost poslovanja. Profil rizika banke predstavlja osnovu za izračun visine potrebnog internog kapitala.

Profil rizičnosti banke definisan je kao ukupan nivo izloženosti riziku koji je banka spremna da prihvati kako bi postigla zacrtane strategijske ciljeve. Ukupan apetit po riziku determinisan je na način koji omogućava percepciju Banke kao stabilne, savremene i sigurne finansijske institucije od strane klijenata, deponenata, povjerilaca, vlasnika i ukupne privrede.

Profil kreditnog rizika direktno zavisi od uspješnosti upravljanja kreditnim rizikom i apetita po kreditnom riziku koji predstavlja prihvatanje ukupne izloženosti kreditnom riziku koja omogućava postizanje zacrtanih strategijskih ciljeva, u smislu postizanja planiranih rezultata, uz održavanje odgovarajućeg stepena pokrica portfelja rezervama i ciljnog nivoa adekvatnosti kapitala. Shodno tome, profil rizičnosti kod izloženosti kreditnom riziku određuje se na osnovu sveobuhvatne analize kreditnog portfelja po različitim osnovama, struktura po bonitetima, vrstama kredita, koncentracija na velike izloženosti, pojedine djelatnosti, ostale performanse portfelja.

Profil kamatnog rizika i mjere za održavanja izloženosti kamatnom riziku okviru definisanih limita - Apetit po kamatnom riziku je umjeren do konzervativan, odnosno svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica kamatonosne prirode izvora i plasmana banke. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. NLB Montenegrobanka, u skladu sa smjernicama koje važe za članice NLB grupe, sprovodi pasivnu strategiju u upravljanju rizicima, odnosno pokušava što više, na prirodan način, da održava kamatne pozicije u okviru propisanih limita u cilju minimiziranja rizika, uz održavanje prihvatljivog nivoa profitabilnosti.

Apetit po valutnom riziku je veoma nizak zbog toga što, kao banka koja posluje u eurizovanoj ekonomiji, NLB Montenegrobanka ima procentualno nizak iznos aktive u stranoj valuti. Pored navedenog, Banka ima izuzetno konzervativne limite za neto otvorene pozicije po pojedinim valutama i agregatnu deviznu poziciju, koji su nekoliko puta manji od limita propisanih regulativom. Shodno tome, profil valutnog rizika nastaje kao posljedica otvorenim pozicijama u stranim valutama koje se održavaju na izuzetno niskom nivou i zadovoljavaju potrebe poslovanja u stranim valutama.

Profil cjenovnog rizika i održavanje izloženosti cjenovnom riziku u okviru limita – Profil cjenovnog rizika predstavlja cjelokupnu izloženost koju banka ima u poslovanju sa hartijama od vrijednosti. Apetit po cjenovnom riziku Banke je veoma nizak, s obzirom da Banka investira isključivo u dužnicke hartije od vrijednosti i to za potrebe obezbjeđivanja sekundarne likvidnosti.

Profil operativnog rizika i gornja granica tolerancije kod upravljanja operativnim rizikom - Profil operativnog rizika predstavlja dokumentovani prikaz svih identifikovanih operativnih rizika na nivou banke. Ciljni profil operativnog rizika prilagođen je tendenciji smanjenja (aktivnom upravljanju) ili eliminaciji, za Banku značajnih, operativnih rizika. Cilj banke je, da izbjegne ili smanji rizike najviših prioriteta (A), umanjuje ili prati rizike prioriteta B i C, a rizici najnižeg prioriteta (D) mogu se prihvatiti, pod pretpostavkom da je trošak njihovog otklanjanja veći od štete koju proizvode. Potrebno je uzeti u obzir, da su operativni rizici specifični rizici koje je potrebno individualno upravljati, a način njihovog savladavanja potrebno je odabrati u skladu sa sadržajem i značajem tih rizika.

Potrebni kapital po pojedinim vrstama rizika se računa na sljedeći način:

- za kreditni rizik upotrebljava se standardizovani pristup. Zahtjev po kapitalu se može uvećati za rizik koncentracije i rezidualni rizik na osnovu stresnih testiranja.
- Za izračun potrebnog kapitala za kamatni rizik koristi se metodologija koja je bazirana na pomjeranju krive prinosa za +/- 200 bazičnih tačaka.
- Zahtjev po kapitalu za operative rizike računa se na osnovu jednostavnog pristupa.
- Za ostale rizike (likvidonosni, kapitalski, strateški, rizik ugleda i rizik profitabilnosti) koriste se interni modeli.

Objelodanjivanje 9: Definicija dospjelih nenaplaćenih potraživanja i nekvalitetne aktive (aktiva klasifikovana u kategoriju "C" ili niže)

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Pod nekvalitetnom aktivom, u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, podrazumjeva se sva bilansna i vanbilnsna aktiva klasifikovana u C, D i E kategoriju.

Dospjela nenaplaćena potraživanja su sva potraživanja koja nisu naplaćena o roku dospjeća, bez obzira koliko je prošlo od tog roka.

Objelodanjivanje 10: Opis metoda usvojenih za utvrđivanje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke/ispravke vrijednosti

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka obračunava ispravke vrijednosti/rezerve za kreditne gubitke u skladu Pravilnikom o klasifikaciji aktive i izdvajanju rezervi za potencijalne kreditne gubitke NLB Montenegrobanke i važećom regulativom – Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Za potrebe konsolidacije na nivou NLB Grupe, NLB Montenegrobanka obračunava ispravke vrijednosti u skladu sa Metodologijom formiranja rezervi za kreditne gubitke na nivou NLB Grupe i Međunarodnim računovodstvenim standardom 39.

Objelodanjivanje 11: Ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti
(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Rbr.	Vrsta izloženosti	Prosječna neto izloženost* u 2011.god.	Ukupna neto izloženost* na 31.12.2011.
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	37,544	37,873
2	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	7,604	7,890
3	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	894	471
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	2	0
7	Izloženosti prema privrednim društvima	77,126	73,147
8	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	85,249	62,195
9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	274,152	240,169
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	37,344	16,681
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	132	16
12	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratkor.bonitetnom ocjenom	392	1,569
13	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove	0	0
14	Ostale izloženosti	2,165,294	2,011,245
	Ukupno	2,685,732**	2,451,256

*neto izloženost je razlika stanja duga (tzv. "bruto izloženost", i obračunatih rezervi / ispravki vrijednosti), bez uzimanja u obzir primljenih sredstava obezbjeđenja

**prosjeak ukupnih izloženosti za četiri kvartala 2011.god.

Objelodanjivanje 12: Podjela izloženosti po geografskim područjima, razvrstanih na značajna područja prema značajnim kategorijama izloženosti banke (regioni, opštine i sl.), a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Rbr.	Vrsta izloženosti	Opština													Ukupna neto izloženost
		Podgorica	Nikšić	Bar	Pljevlja	Bijelo Polje	Herceg Novi	Cetinje	Budva	Tivat	Kotor	Ulcinj	Žabljak	Ostalo*	
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	28,708	5,141	4,004	0	0	0	7	0	8	4	0	0	1	37,873
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	0	2,081	0	0	448	1,654	1,509	984	0	1,159	30	0	25	7,890
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	8	0	0	219	194	34		13	0	3	0	0	0	471
4.	Izloženosti prema privrednim društvima	42,909	7,081	3,372	1,728	1,505	942	5,324	2,743	546	481	325	23	6,168	73,147
5.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	11,282	6,774	1,634	2,089	3,099	1,493	4,660	2,231	1,032	1,303	2,424	48	24,126	62,195
6.	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	110,770	21,446	18,495	2,140	9,307	4,844	10,730	12,157	10,392	15,814	14,983	6	9,085	240,169
7.	Izloženosti prema neurednim dužnicima	5,692	6,492	652	93	108	1,158	436	649	33	102	631	218	417	16,681
8.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	0	0	0	0	0	0	0	16	0	0	0	0	0	16
9.	Izloženosti prema institucijama ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom	126	1,425	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	1,569
10.	Ostale izloženosti	44,875	9,474	3,831	163	900	1,731	5,609	997	326	3,595	1,078	0	1,938,666	2,011,245
	Ukupno	244,370	59,914	31,988	6,432	15,561	11,856	28,275	19,790	12,337	22,461	19,471	295	1,978,506	2,451,256

* Ostale opštine ili neraspoređeni iznos izloženosti, npr. primljena sredstva obezbjeđenja i sl.

Objelodanjivanje 13: Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti ili tipovima drugih ugovornih strana, razvrstana na kategorije izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Rbr.	Vrsta izloženosti	Trgovina	Građevina	Rudarstvo	Proizvodnja	Ostalo*	Ukupna neto izloženost
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0	5,141	4,000	28,732	37,873
2	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	0	0	0	0	7,890	7,890
3	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	0	0	0	0	471	471
4	Izloženosti prema privrednim društvima	31,911	4,539	2,516	7,374	26,807	73,147
5	Izloženosti prema fizičkim licima	0	0	0	0	62,195	62,195
6	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima (izloženosti pravnih i fizičkih lica)	51,084	40,909	129	20,368	127,679	240,169
7	Izloženosti prema neurednim dužnicima	7,298	200	0	461	8,722	16,681
8	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	0	0	0	0	16	16
9	Izloženosti prema institucijama ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom	9	0		0	1,560	1,569
10	Ostale kategorije izloženosti	36,333	12,614	240	4,330	1,957,728	2,011,245
Ukupno		126,635	58,262	8,026	36,533	2,221,800	2,451,256

*Ostalo se odnosi na izloženosti koje se odnose na druge privredne djelatnosti i nerazvrstane kategorije izloženosti, npr. izloženosti prema fizičkim licima

Objelodanjivanje 14: Podjela svih izloženosti prema preostalom dospjeću, razvrstanih prema kategorijama izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Rbr.	Vrsta izloženosti	Preostalo dospjeće	Neto izloženost	Ukupna neto izloženost
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	Dugoročno	11,733	37,873
		Kratkoročno	26,140	
2	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	Dugoročno	6,892	7,890
		Kratkoročno	998	
3	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	Dugoročno	448	471
		Kratkoročno	23	
4	Izloženosti prema privrednim društvima	Dugoročno	24,144	73,147
		Kratkoročno	49,003	
5	Izloženosti prema fizičkim licima	Dugoročno	40,057	62,195
		Kratkoročno	22,138	
6	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	Dugoročno	205,456	240,169
		Kratkoročno	34,713	
7	Izloženosti prema neurednim dužnicima	Dugoročno	13,660	16,681
		Kratkoročno	3,021	
8	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	Dugoročno	16	16
		Kratkoročno	0	
9	Izloženosti prema institucijama ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom	Dugoročno	1,501	1,569
		Kratkoročno	68	
10	Ostale kategorije izloženosti	Dugoročno	35,135	2,011,245
		Kratkoročno	48,729	
		Nerazvrstano*	1,927,381	
Ukupno				2,451,256

*odnosi se na ostale kategorije, npr, primljena sredstva obezbjeđenja, gotovinu i sl.

Objelodanjivanje 15: Iznosi za sve vrste djelatnosti koje banka odredi kao materijalno značajne, ili za sve tipove druge ugovorne strane koje banka odredi kao materijalno značajne – stanje nekvalitetne aktive i obračunatih rezervacija / ispravki vrijednosti

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Značajne privredne djelatnosti	Stanje nekvalitetne aktive	Rezerve	% rezervi
Trgovina	15,692	2,773	17.67%
Proizvodnja	24,083	2,713	11.27%
Građevina	18,898	3,002	15.89%
Turizam	9,967	1,160	11.64%
Rudarstvo	5,668	100	1.76%
Ukupno	74,308	9,748	13.12%

Objelodanjivanje 16: Iznosi nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazane, podijeljene na značajna geografska područja, uključujući, ako je to moguće, rezervacije/ispravke vrijednosti za svako geografsko područje
(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Opis izloženosti	Geografska područja u Crnoj Gori						Ostalo	Ukupna neto izloženost
	Primorje		Centralna regija		Sjeverna regija			
	Bruto	Rezerve	Bruto	Rezerve	Bruto	Rezerve	Neto	
Stanje nekvalitetne aktive	24,813	4,070	54,373	7,907	1,405	382	291	68,523

(u 000 EUR-a)

Opis izloženosti	Geografska područja u Crnoj Gori			Ostalo	Ukupna dospjela nenaplaćena potraživanja
	Primorje	Centralna regija	Sjeverna regija		
Dospjela nenaplaćena potraživanja	6,280	11,491	447	4,150	22,368

Objelodanjivanje 17: Promjene u rezervacijama/isprawkama vrijednosti i rezervacijama/isprawkama vrijednosti za nekvalitetnu aktivu

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(u 000 EUR-a)

Opis rezervi	Početno stanje na dan 31.12.2010.	Povećanje/smanjenje u 2011.god. (01.01.2011.-31.12.2011.)	Završno stanje na dan 31.12.2011.
Rezerve obračunate za izloženosti klasifikovane u C i nižim kategorijama	17,907	474	18,381

Objelodanjivanje 18: Nazivi priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija čije rejtinge banka koristi pri ponderisanju izloženosti, kao i razloge za bilo koje promjene u izboru tih institucija, odnosno agencija; Kategorije izloženosti za koje se koriste rejtingi odnosno ocjene priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija; Opis postupka korišćenog za transfer kreditnog rejtinga izdavaoca/emitenta i kreditnog rejtinga izdanja/emisije na stavke u bankarskoj knjizi

(Član 11. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vrši se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Banka koristi kreditne rejtinge agencije Fitch Ratings. Međutim, kako komitenti banke nemaju dodjeljene kreditne rejtinge od strane priznatih eksternih rejting agencija i izvoznih kreditnih agencija, ponderisanje potraživanja od ovih komitenata vrši se na osnovu ostalih kriterijuma iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka.

Objelodanjivanje 19: Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika koji su raspoređeni u svaki od stepena kreditnog kvaliteta, kao i one izloženosti koje predstavljaju odbitne stavke od sopstvenih sredstava

(Član 11. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Kako je već navedeno, komitenti banke nemaju dodjeljene kreditne rejtinge od strane priznatih eksternih rejting agencija i izvoznih kreditnih agencija. Iz tog razloga, banka prilikom obračuna ponderisane aktive ne vrši ponderisanje izloženosti u skladu sa kreditnim rejtingima (na osnovu kojih se utvrđuje stepen kreditnog kvaliteta), već se ponderisanje vrši na osnovu ostalih kriterijuma iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka. U nastavku dajemo pregled izloženosti *koje nemaju rejting* tj. bez utvrđenog stepena kreditnog kvaliteta, prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

(u 000 EUR-a)

Rbr.	Vrsta izloženosti (odnosi se na izloženosti bez eksterno utvrđenog rejtinga)	Izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Izloženost poslije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	37,873	37,873
2	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	7,890	7,890
3	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	471	471
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	0	0
7	Izloženosti prema privrednim društvima	83,177	73,147
8	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	72,721	62,195
9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	242,340	240,169
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	16,841	16,681
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	16	16
12	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratkor.bonitetnom ocjenom	1,569	1,569
13	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove	0	0
14	Ostale izloženosti (obezbijeđene novčanim kolateralom)	7,207	2,326
15	Ostalo	2,008,919	2,008,919

(u 000 EUR-a)

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija*	128

*51% učešća u osnovnom kapitalu društva - Akcionarsko društvo za upravljanje penzionim fondom NLB Penzija

Objelodanjivanje 20: Opis metodologije korišćene za interno raspoređivanje kapitala i dodjeljivanje kreditnih limita izloženostima riziku druge ugovorne strane

(Član 12.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegro banka prati izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane po metodi tekuće izloženosti u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Nadomjesna kreditna vrijednost jednaka je sumi trenutne i potencijalne izloženosti. U slučaju repo poslova izloženost je jednaka tekućoj vrijednosti plasmana (koja uključuje nominalnu vrijednost i pripadajuće kamate) umanjeno za tekuću vrijednost obezbjeđenja, pri čemu navisočija izloženost može biti u visini dogovorenog iznosa, koji se ne prenosi u okviru "margin call".

Praćenje izloženosti vrši se u okviru gornje granice zaduženja za pojedinačnog komitenta. Određivanje gornje granice zaduženja vrši se u skladu sa Metodologijom određivanja boniteta i gornje granice zaduženja komitenata NLB Grupe i propisima Centralne banke Crne Gore na ovom području.

Objelodanjivanje 21: Opis politike za obezbjeđivanje kolaterala i formiranje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke I procjena dodatne vrijednosti kolaterala koji bi banka morala obezbjeđiti u slučaju pogoršanja njenog kreditnog rejtinga

(Član 12.2. i 12.4. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Poslovanje sa finansijskim derivatima njihovo obezbjeđivanje i formiranje rezervi za potencijalne kreditne gubitke preciznije je definisano aktima banke. Banka je do sada ulazila u poslove sa finansijskim derivatima samo sa matičnom bankom NLB d.d. Ljubljana.

Objelodanjivanje 22: Opis politike u vezi sa izloženostima prema korelacijskom riziku

(Član 12.3. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

U slučaju da druga ugovorna strana, koja je pozvana da obezbjedi dodatno potrebno obezbjeđenje, zbog nepovoljnih kretanja na finansijskom tržištu, ne uspije da obezbjedi traženo, banka može zatvoriti sintetičke terminske poslove i naplatiti se iz postojećeg obezbjeđenja. Kod ostalih finansijskih derivata obezbjeđenje se uređuje po pojedinačnom poslu u skladu sa važećim Krovnim ugovorom za poslovanje sa finansijskim derivatima.

Objelodanjivanje 23: Bruto pozitivna fer vrijednost predmeta ugovora, pozitivni efekti netiranja, netirane tekuće izloženosti, vrijednost kolaterala koji drži banka i neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz transakcija sa finansijskim derivatima

(Član 12.5. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Banka ne radi finansijsko netiranje.

Objelodanjivanje 24: Iznos izloženosti riziku druge ugovorne strane, izračunat u skladu sa metodima za izračunavanje izloženosti riziku druge ugovorne strane iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka, nezavisno od toga koja je metoda primjenjena

(Član 12.6. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

I " Slobodne isporuke" (u 000 EUR-a)

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost HoV ili gotovine koji se duguju banci - potraživanje banke	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	<i>4 = 3 * ponder rizika</i>	<i>5 = 4 * 0,10</i>
1.	ponder kreditnog rizika 0%		0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%		0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%		0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%		0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%		0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0

II "Repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HoV drugoj ugovornoj strani

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost prodatih, odnosno pozajmljenih HoV drugoj ugovornoj strani	Iznos koji je banka primila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja primljenog od druge ugovorne strane	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

III "Reverse repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HoV od druge ugovorne strane

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost kupljenih, odnosno pozajmljenih HoV od druge ugovorne strane	Iznos koji je banka platila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja isporučenog drugoj ugovornoj strani	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

IV Derivati kojima se ne trguje na berzanskom tržištu

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2	ponder kreditnog rizika 20%		50	50	10	1
3	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
Ukupno (od 1. do 5.)		0	50	50	10	1

V Transakcije sa dugim rokom izmirenja

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
Ukupno (od 1. do 5.)		0	0	0	0	0

**UKUPNO POTREBNI KAPITAL ZA RIZIKE
DRUGE UGOVORNE STRANE (zbir kapitalnih
zahtjeva pod I, II, III, IV i V)**

1

Objelodanjivanje 25: Informacije o izboru metoda koji koristi za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik

(Član 13.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Operativni rizik je rizik, koji nastaje zbog manjkavosti ili grešaka prilikom djelovanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, a ne uključuje strateški rizik i rizik ugleda. Međutim, zbog njegovog značaja, rizik ugleda se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom, prilikom ocjenjivanja operativnih rizika.

Na području operativnog rizika za izračun zahtjeva po kapitalu, NLB Montenegrobanka koristi Jednostavni pristup.

U skladu sa smjernicama koje nameće regulativa, ali i na osnovu uvažavanja dobre bankarske prakse, NLB Montenegrobanka je uvela praksu mjesečnog izvještavanja svih identifikovanih štetnih događaja, pri čemu analiza nastalih štetnih događaja predstavlja osnova za donošenje odluka u procesu upravljanja operativnim rizicima. Kao preventivna metoda za upravljanje operativnim rizicima banka obavlja identifikaciju i procjenu operativnih rizika na svim procesima, što omogućava preduzimanje preventivnih mjera za kontrolu svih materijalnih rizika i sprečavanje nastanka potencijalnih štetnih događaja u budućnosti.

Politika upravljanja operativnim rizikom definiše način identifikacije, mjerenja, kontrolisanja i praćenja operativnog rizika. Pod „upravljanjem“ u načelu podrazumjevamo identifikovanje, mjerenje odnosno ocjenjivanje, savlađivanje i praćenje rizika, uključujući izvještavanja o rizicima kojima je banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Objelodanjivanje 26: Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica
(Član 14. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica predstavljaju vlasničke finansijske instrumente. U finansijskim iskazima Banke ova pozicija uključuje ulaganje u zavisno društvo i ulaganja u kapital pravnih lica u kojima Banka nema ni kontrolu ni značajan uticaj, koja su klasifikovana u finansijske instrumente raspoložive za prodaju. U skladu sa računovodstvenim politikama, nakon inicijalnog priznavanja, ova ulaganja se odmjeravaju po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti/gubici od promjene fer vrijednosti evidentiraju se u kapitalu, u okviru revalorizacione rezerve. Kada se ulaganja otuđe ili kada se njihova vrijednost obezvrijedi, kumulirane korekcije, priznate u kapitalu, prenose se iz kapitala u iskaz poslovnog rezultata.

Fer vrijednost instrumenata, kojima se trguje na aktivnom tržištu je jednaka tržišnoj cijeni. Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti na osnovu modela vrednovanja koji temelje na tržišnim pretpostavkama, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava nastale gubitke u poslovanju pravnog lica.

Na dan 31.12.2011. knjigovodstvena vrijednost ulaganja u kapital drugih pravnih lica iznosi Eur 383 hiljade, od čega se Eur 128 hiljada odnosi na ulaganje u kapital zavisnog društva u kome Banka, sa upravljačkim udjelom od 51%, ima kontrolu nad poslovanjem, a Eur 255 hiljada na ulaganja u kapital drugih pravnih lica, u kojima Banka nema ni značajan uticaj ni kontrolu.

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja su dati u Revizorskom izvještaju - Napomena 15 - Ulaganja u kapital drugih pravnih lica, dok je računovodstvena politika opisana u Revizorskom izvještaju - Napomena 2.15.

U 2011.godini nije bilo realizovanih dobitaka/gubitaka od prodaje ulaganja, kao ni gubitaka od obezvrjeđenja trajnih ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

Kumulirani nerealizovani dobiti od promjene fer vrijednosti vlasničkih finansijskih instrumenata, korigovani za efekte odloženih poreza, u izvještajnom periodu iznose Eur 147 hiljada, i iskazani su kao revalorizaciona rezerva u okviru bilansne stavke Ostali kapital (Revizorski izvještaj – Napomena 24).

U strukturi sopstvenih sredstava revalorizaciona rezerva je uključena u iznos dopunskog kapitala I.

Objelodanjivanje 27: Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige – priroda rizika kamatne stope (uključujući pretpostavke korišćene za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope

(Član 15.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena NLB Montenegrobanka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi.

NLB Montenegrobanka, u skladu sa smjernicama koje važe za članice NLB grupe, sprovodi pasivnu strategiju upravljanja kamatnim rizikom, odnosno pokušava što više, na prirodan način, da održava kamatne pozicije u okviru propisanih limita u cilju minimiziranja rizika, uz održavanje prihvatljivog nivoa profitabilnosti.

Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatne pozicije i, putem davanja preporuka na sjednicama Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom vezano za obim, ročnost i vrstu kamatnih stopa, utiču na kreiranje kamatonosne strukture aktive i pasive banke.

Takođe, za održavanje kamatnih pozicija u okviru limita, banka koristi i finansijske derivate (Interest Rate Swaps), koji se vode po principima Hedge accounting-a.

Objelodanjivanje 28: Promjene ekonomske vrijednosti, dobiti ili drugog relevantnog mjerila koje se koristi za mjerenje, praćenje i upravljanje rizikom kamatne stope, a koje su nastale zbog promjene kamatnih stopa u skladu sa korišćenim metodama za izračunavanje kamatnog rizika
(Član 15.2. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka primjenjuje BPV («Basis Point Value») metodu za ocjenu promjene tržišne vrijednosti pozicije bankarske knjige koja nastaje kao posljedica pomjeranja krive prinosa.

BPV metoda predstavlja mjeru osjetljivosti vrijednosti finansijskih instrumenata na tržišne kamatne stope, tj. promjenu zahtjevanog prinosa na tržištu. Vrijednost BPV pri uporednom pomjeranju krive prinosa za 200 bazičnih tačaka po stanju na dan 31.12.2011 iznosi - 5 mio EUR.

Objelodanjivanje 29: Politike i procesi za priznavanje i upravljanje kolateralom

(Član 17.2. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka)

Krovni dokument kojim se uređuje priznavanje i upravljanje kolateralima jeste Pravilnik o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke. U ovom pravilniku date su osnovne smjernice koje zaposleni u banci moraju poštovati prilikom uspostavljanja obezbjeđenja kako bi ta sredstva obezbjeđenja služila osnovnoj svrsi, odnosno ublažavanju kreditnog rizika. Pravilnik se naslanja na Baselska načela.

Osnovni princip obezbjeđenja izloženosti je da banka kao primarni izvor naplate uzima platnu sposobnost dužnika, a obezbjeđenja predstavljaju sekundarni izvor naplate te ne mogu nadomjestiti procjenu kreditne sposobnosti dužnika.

U skladu sa regulativom i dobrom bankarskom praksom NLB Montenegrobanka je uspostavila sistem praćenja i izvještavanja o obezbjeđenjima po fer vrijednosti. Procjena vrijednosti obezbjeđenja se radi uvijek prije odobravanja plasmana i periodično u toku trajanja plasmana (za poslovne nekretnine godišnje, a za stambene nekretnine jednom u tri godine, pri čemu se pored samih procjena na terenu za određene grupe nekretnina rade i statističke reprocjene. Procjene vrijednosti obezbjeđenja za banku izrađuje ovlašćeni procjenitelj koji je stalno zaposlen u NLB Montenegrobanci, na osnovu interne metodologije, koja je usklađena sa metodologijom na nivou NLB Grupe.

Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove neto vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati. Neto vrijednost kolaterala, predstavlja procijenjeni novčani iznos koji banka može ostvariti unovčavanjem ili realizacijom kolaterala na drugi način umanjen za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

Objelodanjivanje 30: Opis osnovnih vrsta kolaterala kojim se banka koristi

(Član 17.3. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka)

NLB Montenegrobanka kao obezbjeđenja po plasmanima prihvata različite oblike materijalnih i ličnih obezbjeđenja. Materijalna obezbjeđenja plasmana predstavljaju obezbjeđenja koja, u slučaju neispunjavanja ugovornih obaveza od strane dužnika, banka ima pravo unovčiti u cilju naplate svojih potraživanja. NLB Montenegrobanka prihvata sljedeća materijalna obezbjeđenja:

- novčani depozit
- zaloga nad hartijama od vrijednosti odgovarajućeg boniteta
- zaloga nad pokretnom imovinom
- hipoteke nad stambenim i poslovnim nekretninama i zemljištem
- druga materijalna obezbjeđenja (polise životnih osiguranja,...)

Lična obezbjeđenja plasmana nastaju onda kada se treće lice (jemac) obaveže da će izmiriti sve obaveze po plasmanu, ukoliko to ne uradi glavni dužnik (zajmoprimac). NLB Montenegrobanka prihvata sljedeća lična obezbjeđenja: mjenice, solidarna jemstva pravnih i fizičkih lica, garancije banaka, jemstva države, jemstva osiguravajućih društava,...

Odluku o vrsti obezbjeđenja i pokrivenosti plasmana, tj. odnosu procjenjene vrijednosti obezbjeđenja i visine plasmana, zavisi od ocjene boniteta klijenta i ročnosti plasmana, a donosi se od strane Kreditnog odbora banke.

Objelodanjivanje 31: Informacije o koncentracijama tržišnog i kreditnog rizika u okviru primjenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika

(Član 17.5. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka)

Prilikom odobravanja plasmana utvrđuje se rizik poslovanja sa određenim klijentom, odnosno na osnovu sveobuhvatne analize utvrđuje se njegova kreditna sposobnost, odnosno primarni izvori otplate plasmana. Obezbjedenje predstavlja sekundarni izvor otplate, zbog toga se odluke o odobravanju ne zasnivaju na vrijednosti i kvalitetu obezbjeđenja. Svakako kvalitet i vrijednost obezbjeđenja značajno utiču na kreditni rizik pojedinog plasmana. U tom smislu, NLB Montengrobanka je interno propisala minimalne odnose vrijednosti pojedinih vrsta obezbjeđenja i plasmana. Ovi odnosi, definisani su na osnovu iskustva banke i regulatornih usmjerenja, a propisani su Pravilnikom o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke.

U slučaju obezbjeđenja jemstvima i garancijama, posebno je bitan kreditni rizik jemca, odnosno garanta. Zbog toga banka uvijek određuje kreditnu sposobnost davaoca garancije/jemstva, i taj iznos banka uključuje u izloženost prema tom pravnom/fizičkom licu.

Priručnik o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke sadrži detaljne opise procesa uspostavljanja obezbjeđenja, način unovčavanja i prenosa vlasništva i na taj način utiče na minimiziranje operativnog rizika kod kolateralu.